

Sygn. akt IV U 235/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Grażyna Giżewska-Rozmus
Protokolant:	st. sekr. sądowy Joanna Racis

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 r. w O.

sprawy E. Z. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania E. Z. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 10 marca 2017 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje odwołującej E. Z. (1) prawo do zasiłku chorobowego od 27 października 2012 roku do 31 października 2012 roku.

Sygn. akt IV U 235/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. - decyzją z dnia 10 marca 2017 roku znak: (...) – na podstawie art. 17 ust. 1 i art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – odmówił E. Z. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres:

- od 27.10.2012r. - 31.10.2012r.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że ubezpieczona w trakcie niezdolności do pracy z tytułu zatrudnienia w Zespole Szkół w J. w okresie od 8 października 2012 r. do dnia 31 października 2012 r. wykonywała pracę zarobkową z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jako agent ubezpieczeniowy w Towarzystwie (...) w O. ul. (...), tj. podpisała w dniu 9 października 2012 r. polisę ubezpieczeniową nr (...), a zatem okoliczności te wskazują o wykorzystaniu zwolnienia lekarskiego od pracy w sposób niezgodny z jego celem.

Organ rentowy podkreślił, że ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Wykonywanie pracy zarobkowej oraz wykorzystywanie zwolnienia

lekarskiego niezgodnie z przeznaczeniem, stanowi niewątpliwie wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – co powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego. Wykonywanie pracy zarobkowej stanowi wystarczający warunek do pozbawienia prawa do zasiłku chorobowego i staje się zbędne czy jej wykonywanie było z przyczyn zdrowotnych przeciwwskazane, gdyż jest samodzielną niezależną przesłanką utraty prawa do zasiłku chorobowego. Podpisywanie dokumentów wskazują o wykorzystaniu zwolnienia lekarskiego od pracy w sposób niezgodny z jego celem.

Od powyższej decyzji odwołująca E. Z. (1) wniosła odwołanie do Sądu Rejonowego w (...) IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wskazując, iż nie zgadza się z decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w O. odmawiającej jej prawa do zasiłku chorobowego za okres 27 października 2012r. do dnia 31 października 2012 r.

W ocenie strony odwołującej brak jest podstaw do uznania, że wykonywała ona pracę zarobkową w czasie trwania zwolnienia lekarskiego. Odwołująca podała, iż jednym ze sposobów na rekonwalescencję, którą zalecił odwołującej lekarz psychiatra był kontakt z osobami, których darzyła zaufaniem oraz pomoc życzliwych osób. Ponadto wskazała, iż w działalności ubezpieczeniowej charytatywnie pomagał jej mąż, który posiadał odpowiednie zezwolenie na wykonywanie czynności agenta ubezpieczeniowego i którego upoważniła do wypisywania polis, które już wcześniej były podpisane in blanco przez odwołującą. Wskazała również, iż działalność, którą obecnie prowadzi od 2004 r. była wyłączną działalnością jej męża.

W odpowiedzi na odwołanie - pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu podtrzymał argumenty, zaprezentowane w wydanej decyzji z dnia 10 marca 2017 r.

Zdaniem organu rentowego – odwołująca w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonywała pracę zarobkową z tytułu prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej jako agent ubezpieczeniowy w Towarzystwie (...) w O., tj. podpisała w dniu 9 października 2012 r. polisę ubezpieczeniową nr (...). Ponadto organ rentowy uznał, iż zwolnienie lekarskie od pracy wykorzystywała w sposób niezgodny z jego celem.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołująca E. Z. (1) prowadzi działalność gospodarczą polegającą na pośrednictwie ubezpieczeniowym, którą przejęła po mężu w 2004 roku.

(dowód: przesłuchanie odwołującej k: 38v, 00:28:53-00:36:01 w zw. z k. 37-37v, 00:02:11- (...):08; zeznania świadka J. Z. (1) k: 38, 00:15:04- (...):33)

Odwołująca była również zatrudniona w Zespole Szkół w J., jako nauczyciel wychowania fizycznego.

W okresie od 26 września do 31 października 2012r. przebywała na zwolnieniu lekarskim.

(bezsporne)

Podczas choroby, mąż odwołującej pomagał jej w prowadzeniu działalności gospodarczej. Działalność ubezpieczeniowa miała bardzo niewielki zakres. Stanowiła faktycznie kontynuację polis zawieranych jeszcze przez męża odwołującej. Odwołująca nie zabiegała o nowych klientów, w związku z tym ich ilość zmniejszała się. Odwołująca w ramach działalności wystawiała polisy dotyczące kontynuacji zawartych już polis. Większość dotyczyła ubezpieczeń rolników. Również większość stanowiły ubezpieczenia obowiązkowe. Tego typu kontynuacje ubezpieczeń wymagały wygenerowania w komputerze polisy i podpisania przez agenta. W 2012r. jedynie polisy dobrowolne wypisywane były ręcznie.

Miesięcznie wystawiana ilość polis jest niewielka. Jest to około 3-4 polis. Zdarzają się miesiące, że jest ich 6-7, a także występują sytuacje, że w ogóle polisy nie są wystawiane.

Odwołująca polisę z października 2012r. wystawioną na nazwisko R. P. (1) wypisała w dniu kiedy była obecna ostatni raz w pracy tj 25.09.2012r. Będąc jeszcze w pracy, pan R. P. gdy usłyszał, że odwołująca informuje koleżanki, że idzie na zwolnienie, zwrócił się do niej, aby nie zapomniała wystawić polisy na jego rzecz. W związku z tym, odwołująca po powrocie do domu wypisała polisę.

W okresie choroby, gdy zachodziła potrzeba wystawienia polisy generował ją z systemu mąż odwołującej i po podpisaniu przez E. Z. (1), rozwoził klientom.

Odwołująca korzystała ze zwolnienia lekarskiego w związku z problemami psychicznymi związanymi z konfliktem z pracownikiem Szkoły, w której była zatrudniona, R. P..

E. Z. przebywała na zwolnieniu lekarskim od 26.09.2012r. do 07.10.2012r. i od 08.10.2012r. do 31.10.2012r. W okresie od 01.11.2012r. do 30.06.2013r. przebywała na urlopie zdrowotnym.

(dowód: zezwolenie nr (...) k. 11, zaświadczenie o nadaniu NIP k. 12-12v, przesłuchanie odwołującej k: 38v, 00:28:53-00:36:01 w zw. z k. 37-37v, 00:02:11- (...):08; zeznania świadka J. Z. (1) k: 38, 00:15:04- (...):33, akta ZUS-polisa k. 2, pismo k. 9)

W wyniku zawiadomienia mieszkańca J. z dnia 23.01.2017r., w stosunku do odwołującej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wszczął postępowanie w sprawie prawidłowości wykorzystywania zwolnienia lekarskiego.

(dowód: akt ZUS- pisma k. 1-10).

Z protokołu wynika, że w okresie objętym kontrolą, w tym również podczas orzeczonej niezdolności do pracy, płatnik składek dokonywała czynności w formie pisemnej, związanych z prowadzeniem działalności, które wymagały podpisu.

(dowód: decyzja k: 11-11 v , polisa ubezpieczeniowa k. 2 (...)).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie E. Z. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zakres sporu pomiędzy stronami sprowadzał się do ustalenia - czy ubezpieczona wykonywała w okresach orzeczonych niezdolności do pracy pracę zarobkową ewentualnie wykorzystywała zwolnienie lekarskie w sposób niezgodny z jego celem. Organ rentowy kwestionował jej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 26.10.2012r. do 31.10.2012r.,

Zgodnie z art. 17 ust 1 ustawy z dnia z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005r. Nr 31, poz. 267) - ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Wskazać należy, iż zasiłek chorobowy jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, rekompensującym utratę zarobków na skutek choroby. Ryzyko ubezpieczeniowe, objęte ubezpieczeniem z tytułu choroby odnosi się do niemożliwości uzyskiwania dochodów w razie jego spełnienia. Zasiłek chorobowy przysługuje zatem tylko wówczas, gdy choroba uniemożliwia uzyskiwanie dochodu z pracy.

Podkreślić należy, że przez pracę zarobkową rozumie się wszelką aktywność zarobkową wykonywaną na każdej podstawie prawnej (umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, samozatrudnienie) albo bez takiej podstawy (tzw. praca na czarno), bez względu na wymiar czasu tej pracy.

Sąd Najwyższy stwierdził, że pracą zarobkową, której wykonywanie w okresie orzeczonej niezdolności do pracy powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa

(jednolity tekst: Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267) jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu przedsiębiorcy i zarazem pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005 r. I UK 370/04 OSNP 2005/21/342, OSP 2006/12/134).

I tak przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że w ocenie Sądu, w sprawie nie zachodzą okoliczności uzasadniające pozbawienie odwołującej prawa do zasiłku chorobowego.

Nie sposób uznać, by podpisanie jednej polisy miało świadczyć o prowadzeniu przez odwołującą działalności gospodarczej i tym samym miało wpływ na prawo do dochodzonego przez nią świadczenia. Dopuszczalne jest bowiem wykonywanie czynności „sporadycznie” oraz „o formalnym charakterze” (jak np. złożenie podpisu, por. wyroki Sądu Najwyższego: z 6 lutego 2008 r. II UK 10/2007 OSNP 2009/9-10 poz. 123; z 15 czerwca 2007 r. II UK 223/2006 OSNP 2008/15-16 poz. 231 oraz z 9 października 2006 r. II UK 44/2006 OSNP 2007/19-20 poz. 295).

W okolicznościach niniejszej sprawy istotne są zeznania odwołującej i świadka J. Z. (1). W pierwszej kolejności należy wskazać, iż jeżeli chodzi o przedmiotową polisę z dnia 09.10.2012r., to jak zeznała odwołująca, wypisała ją jeszcze w dniu powrotu z pracy, albowiem bała się, że zapomni wypisać dokument. Jednak dopiero gdy szła do zakładu pracy z kolejnym zwolnieniem lekarskim (które otrzymała od 08.10.2012r.) zaniósła polisę R. P. (1). W ocenie Sądu, brak jest okoliczności uzasadniających możliwość podważenia powyższych twierdzeń odwołującej. Uwzględniając stan chorobowy E. Z., co wynika z pism złożonych do akt sprawy, takie zachowanie wydawało się logiczne i uzasadnione. Tym bardziej, że przyczyną zwolnienia lekarskiego odwołującej był jej stan psychiczny wywołany konfliktem właśnie z ww osobą. Dlatego też, już choćby z tej przyczyny nie można uznać, że odwołująca wykonywała działalność zarobkową w postaci wypisania polisy na rzecz R. P. w okresie zwolnienia lekarskiego.

Dodatkowo, należy wskazać, że odwołująca w ramach prowadzonej działalności wystawia minimalną ilość polis. Czasami w miesiącu nie wystawiała żadnej polisy. Aktywność w okresie choroby, który obejmował zarówno zwolnienie lekarskie, jak i urlop zdrowotny, sprowadzała się ewentualnie do tego, że odwołująca podpisała polisę wygenerowaną przez jej męża i następnie zawieszoną przez współmałżonka do klienta. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego - samo podpisanie w trakcie zwolnienia lekarskiego dokumentów finansowych sporządzonych przez inną osobę nie może być traktowane jako wykonywanie dotychczasowej pracy w ramach prowadzenia działalności gospodarczej, stanowiącej podstawę pozbawienia zasiłku chorobowego (por. wyrok SN z 17 stycznia 2002 r., II UKN 710/00). Nie stanowią podstawy utraty prawa do zasiłku chorobowego sporadyczne, incydentalne i wymuszone okolicznościami przejawy aktywności zawodowej. Należy podkreślić, że okres zwolnienia, za który ZUS wypłacił zasiłek obejmował dni od 27.10.2012r. do 31.10.2012r. Następnie odwołująca przebywała na urlopie zdrowotnym.

Warto dodatkowo odnieść się do wniosku dowodowego ZUS w zakresie zażądania od strony wykazu polis za październik 2012r. aby wykazać, że była to działalność incydentalna i że polisa była wypisana faktycznie przed rozpoczęciem zwolnienia. Należy wskazać, że okoliczności powyższe mogły być sprawdzone przez ZUS jeszcze na etapie postępowania administracyjnego. Nadto, odwołanie w niniejszej sprawie wpłynęło do ZUS 28.04.2017r. Tym samym, już tylko w postępowaniu sądowym organ rentowy miał prawie 5 miesięcy na sformułowanie przedmiotowego wniosku dowodowego. Poza tym, wniosek ten został sformułowany jako mający na celu wykazanie incydentalności działań odwołującej. W ocenie Sądu, okoliczność ta została stwierdzona na podstawie innych przeprowadzonych dowodów (przesłuchania odwołującej i zeznań J. Z.) dlatego też nie było potrzeby odraczenia rozprawy w tym tylko celu. W związku z powyższym Sąd oddalił przedmiotowy wniosek dowodowy. ZUS zaskarżoną decyzję oparł na polisie z dnia 09.10.2012r. nie czyniąc ustaleń czy odwołująca wystawiła w okresie zwolnienia lekarskiego, które trwało od 26.09.2012r. do 31.10.2012r., innych polis. Należy podkreślić, że za okres do 26.10.2012r. nastąpiła wypłata wynagrodzenia przez zakład pracy. Od 01.11.2012r. odwołująca korzystała z urlopu zdrowotnego i jakkolwiek jej działalność w tym okresie nie podlega ocenie w kontekście zasadności przyznanego zasiłku chorobowego.

Nadto, co istotne, należy wskazać także na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25.02.2014r. (SK 18/13) gdzie wskazano, że „Art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego

w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2014 r. poz. 159) w zakresie, w jakim stanowi podstawę utraty prawa do zasiłku chorobowego ubezpieczonego, który w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonywał pracę zarobkową, uzyskując wynagrodzenie przekraczające minimalną wysokość wynagrodzenia za pracę, jest zgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 i 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.” W tym kontekście warto wskazać, że odwołująca z prowadzonej działalności otrzymywała znikome dochody. Wskazała, że za sierpień 2017r. otrzymała 140 lub 160 zł.

W zakresie zarzutu wykorzystywania zwolnienia w sposób niezgodny z jego celem, co zdaje się, organ wskazał w odpowiedzi na odwołanie, jako kolejny zarzut uzasadniający pozbawienie odwołującej prawa do zasiłku chorobowego, nie może także się ostać. Odwołująca otrzymała zwolnienie lekarskie w związku z problemami psychicznymi wywołanymi konfliktem w pracy. Istotą w takiej sytuacji jest odseparowanie osoby chorej od czynnika chorobotwórczego. Nie mniej jednak, jak zeznała odwołująca po pierwsze przedmiotową polisę wypisała w ostatnim dniu gdy była w pracy. Ponadto, nawet jeżeli doszło do podpisania pojedynczego dokumentu to, w kontekście przyczyn zwolnienia, nie miała ta sytuacja wpływu na proces rekonwalescencji.

Reasumując, na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc w zw. z art. 17 ust 1 ustawy z dnia z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2005r. Nr 31, poz. 267) a contrario, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej prawo do zasiłku chorobowego za okresy od dnia 26.10.2012 r do dnia 31.10.2012 r.

SSR G. R.